



**OPIS REKOMENDOWANEGO
PROGRAMU PROFILAKTYKI
ZINTEGROWANEJ**



ARCHIPELAG SKARBÓW

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I WPROWADZENIE

ARCHIPELAG SKARBÓW® W SKRÓCIE.....	3
INFORMACJE ORGANIZACYJNE	4
REFERENCJE	5
PRAWA AUTORSKIE	5
SKUTECZNOŚĆ.....	5
CELE PROGRAMU	6
ODBIORCY PROGRAMU	8
UNIKALNE CECHY PROGRAMU	8
TRENERZY.....	9
STRUKTURA PROGRAMU	9
BLOK ZAJĘĆ DLA MŁODZIEŻY	9
BLOK ZAJĘĆ DLA DOROSŁYCH	9

CZĘŚĆ II TREŚĆ PROGRAMU

MŁODZIEŻ – DZIEŃ I.....	10
WPROWADZENIE	10
TEMATY.....	10
DEFINICJE.....	11
SYMBOLE	11
TREŚCI PROGRAMU – METODYKA I CELE.....	13
MŁODZIEŻ – DZIEŃ II.....	14
WPROWADZENIE	14
SYMBOLE	15
TREŚCI PROGRAMU – METODYKA I CELE.....	15
SZKOLENIE RADY PEDAGOGICZNEJ	20
SZKOLENIE DLA RODZICÓW	21

CZĘŚĆ III PLANOWANIE REALIZACJI

INFORMACJE ORGANIZACYJNE	22
ORGANIZACJA PRACY	22
ORGANIZACJA MIEJSCA PRACY	23
BEZPIECZEŃSTWO ODBIORCÓW.....	25
DOSTĘPNOŚĆ.....	25
KOSZTY PROGRAMU	25

Materiał YAQ opracowany na podstawie materiałów źródłowych Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej i własnej praktyki.



ARCHIPELAG SKARBÓW® W SKRÓCIE

Program *Archipelag Skarbów®* porusza szeroki zakres tematów istotnych z punktu widzenia nastolatka. Jest zbudowany wokół kluczowych tematów dotyczących czasu dojrzewania. Odwołuje się do świata wartości opartego na pragnieniu trwałego szczęścia i prawdziwej miłości. Program wskazuje na istotną rolę przyjaźni w osiągnięciu omawianych celów poprzez wspieranie równomiernego rozwoju relacji między nastolatkami.

W warstwie profilaktycznej bazuje na modelu zintegrowanym. Program skutecznie oddziałuje w obszarze ograniczania ryzyka przemocy, uzależnień (alkohol, narkotyki, dopalacze, uzależnienia behawioralne – pornografia), ograniczania ryzyka depresji i wspierania odpowiedzialnego podejścia do sfery seksualności.

Program wspiera młodzież w poznawaniu i akceptacji siebie, wzmacnia kompetencje w zakresie asertywności oraz zachęca młodzież do pozytywnego spojrzenia na istotne z punktu widzenia psychologii rozwojowej obszary: złość, zakochanie, pobudzenie seksualne.

W skrócie

Typ: program rekomendowany

Odbiorcy:

- uczniowie klas VIII szkół podstawowych,
- uczniowie klas I i II szkół ponadpodstawowych,
- rodzice i nauczyciele uczniów uczestniczących w programie.

Wielkość grupy: 40 – 200 uczniów.

Czas trwania:

- młodzież – 2 dni po 3,5 godziny zegarowe,
- nauczyciele – 1 godzina zegarowa,
- rodzice – 1 godzina zegarowa.

Zaangażowani trenerzy: 2-3 trenerów certyfikowanych przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej

Formuła: stacjonarna, praca z dużą grupą w odpowiedniej sali szkolnej lub obiekcie użyteczności publicznej

Sposób realizacji:

- mini-wykłady ilustrowane prezentacjami multimedialnymi,
- otwarty i przyjmujący przekaz trenerów,
- aktywizacje: dialogi, odgrywanie ról, burza mózgów,
- gadżety i upominki dla uczestników,
- wykorzystanie wysokiej jakości sprzętu audiowizualnego,
- doświadczenia zdrowego stylu życia przekazywane przez trenerów.

Program **Archipelag Skarbów®** w zakresie tematów związanych z seksualnością, płodnością, pojęciem rodziny jest spójny z dotychczasową podstawą programową przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie oraz **koresponduje z wybranymi celami aktualnie wdrażanego przedmiotu edukacja zdrowotna.**

Główne cele programu w tym obszarze to:

- pomoc w akceptacji zmian rozwojowych oraz dynamiki okresu dojrzewania,
- promowanie pozytywnej wizji seksualności człowieka w ujęciu integralnym,
- ukazanie związku pomiędzy aktywnością seksualną, miłością i odpowiedzialnością,
- kształtowanie umiejętności odróżniania zakochania od popędu seksualnego oraz od miłości, a także miłości młodzieńczej od miłości dojrzałej,
- wskazanie na kluczową rolę szacunku, dbania o granice własne oraz drugiej osoby,
- ochrona przed pornografią, seksualizacją oraz zbyt wczesną inicjacją seksualną.

INFORMACJE ORGANIZACYJNE

Program *Archipelag Skarbów®* jest prowadzony w formie dwudniowych warsztatów dla dużej grupy uczestników. Każdego dnia młodzież jest zaangażowana przez trzy i pół godziny zegarowej.

Zajęcia łączą formę wykładu, prezentacji multimedialnej, ćwiczeń i różnych form aktywności młodzieży biorącej udział w wykonywaniu towarzyszących programowi zadań.

Program *Archipelag Skarbów®* prowadzony jest przez zespół certyfikowanych trenerów posiadających odpowiednie przygotowanie merytoryczne oraz aktualną licencję.

Integralną częścią programu jest spotkanie dla rodziców oraz szkolenie Rady Pedagogicznej.

REFERENCJE

Program **Archipelag Skarbów®** został pozytywnie zweryfikowany i posiada rekomendację systemu rekomendacji programów profilaktycznych realizowanego przez trzy instytucje: **Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom** (powstałego z połączenia Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), **Ośrodka Rozwoju Edukacji** oraz **Instytutu Psychiatrii i Neurologii**. Program posiada rekomendację na poziomie II – dobra praktyka.

Program posiada **przebadaną skuteczność** w obszarze profilaktyki **uzależnień od substancji psychoaktywnych** – ograniczenie korzystania z narkotyków i alkoholu, ograniczanie ryzykownych zachowań seksualnych, efekty w zakresie **zdrowia psychicznego**, efekty ogólnoprofilaktyczne.

Program *Archipelag Skarbów®* jest realizowany od 2006 r. na terenie całej Polski. Obecnie jest to **około 400 realizacji rocznie dla ok. 40 tysięcy odbiorców**. Spotyka się z bardzo dobrym przyjęciem młodzieży, rodziców oraz nauczycieli.

PRAWA AUTORSKIE

Autorem programu *Archipelag Skarbów®* jest dr Szymon Grzelak reprezentujący Instytut Profilaktyki Zintegrowanej, który sprawuje nadzór merytoryczny nad programem.

Program jest realizowany przez sieć licencjonowanych podmiotów.

Więcej informacji można uzyskać na stronie internetowej IPZIN poświęconej programowi: www.archipelagskarbow.eu



SKUTECZNOŚĆ

Trzyetapowe badania ewaluacyjne nad skutecznością programu *Archipelag Skarbów®* wykazały jednoznacznie pozytywny, silny i w wielu obszarach trwały (badanie po pół roku) wpływ programu na młodzież.

Badania były prowadzone na etapie wdrażania programu do systemu w latach 2007-2008, a następnie weryfikowane w latach 2019-2020.

W badaniu rygorystycznie przestrzegano ścisłych procedur metodologii ilościowych badań ewaluacyjnych (grupa kontrolna, losowy dobór, procedura *double blind*, trzy etapy badań: [a] pretest, [b] badanie efektów bezpośrednich jeden miesiąc po zakończeniu programu, [c] badanie trwałości efektów sześć miesięcy po zakończeniu programu). Oto niektóre efekty programu, które okazały się istotne statystycznie **dla młodzieży w wieku 14 – 16 lat:**

- Ograniczenie korzystania z alkoholu (efekt istotny miesiąc po programie i nadal obecny po pół roku).
- Mniej przypadków upijania się (tendencja).
- Spadek korzystania z narkotyków (efekt istotny i trwały).
- Wzrost liczby zachowań asertywnych w sytuacjach namawiania do alkoholu.
- Wzrost liczby zachowań asertywnych w sytuacjach namawiania do narkotyków.

- Zmniejszenie odsetka młodzieży współżyjącej seksualnie w ostatnim miesiącu (istotny efekt po miesiącu, który zanika po pół roku).
- Spadek korzystania z pornografii.
- Pozytywne zmiany w zakresie 9 innych zmiennych dotyczących intencji, postaw, przekonań i wiedzy odnoszącej się do spraw miłości i seksualności.
- Spadek odsetka myśli samobójczych wśród dziewcząt (efekt trwały).
- Poprawa atmosfery w klasie (efekt trwały).

Taki obraz efektów czyni *Archipelag Skarbów*[®] wszechstronnym narzędziem wychowawczym i profilaktycznym. Na skuteczność programu wpływa wykorzystanie najnowszej wiedzy o skutecznych strategiach profilaktycznych, metodyce dostosowanej do wrażliwości współczesnej młodzieży, monitorowanie jakości oraz kontynuacja procesu twórczego programu.

W świetle prowadzonych badań program może być również skutecznym narzędziem pracy dla **uczniów młodszych klas szkół ponadpodstawowych**. Jeśli chodzi o klasy starsze oraz o szkoły, gdzie skomasowana jest młodzież z grup ryzyka, należy indywidualnie zaplanować przebieg realizacji programu.

CELE PROGRAMU

Główną podstawę teoretyczną programu stanowi **model profilaktyki zintegrowanej** (Grzelak, 2009). W modelu tym wykorzystuje się m.in. następujące teorie i grupy teorii:

POZIOM CELÓW

- filozofia i antropologia personalistyczna,
- teoria rozwoju psychoseksualnego Eriksona.

POZIOM METOD

- model systemów dynamicznych Hawkinsa,
- teorie wpływu społecznego,
- wyniki badań nad skutecznymi strategiami w profilaktyce młodzieżowej.

Zgodnie z założeniami **modelu profilaktyki zintegrowanej** program *Archipelag Skarbów*[®] został tak opracowany, aby skutecznie zmieniał zachowania i postawy młodzieży z szeregu obszarów problemowych jednocześnie.

PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

- ograniczenie korzystania z alkoholu i narkotyków przez młodzież poprzez ukazanie destrukcyjnego wpływu korzystania ze środków psychoaktywnych na proces kształtowania osobowości, uczenia się, kierowania emocjami oraz światem relacji społecznych.

Program nie stawia sobie za cel abstynencji od alkoholu przez całe życie. Wskazuje jednak na kluczowe znaczenie trzeźwości w życiu, szczególnie w okresie dojrzewania.

PROFILAKTYKA PRZEMOCY

- ograniczenie natężenia przemocy rówieśniczej w formie fizycznej i słownej, a także przemocy o podtekście seksualnym,
- wzrost szacunku chłopców wobec dziewcząt i dziewcząt wobec samych siebie,
- ukazanie zachowań agresywnych jako niedojrzałego sposobu radzenia sobie z emocjami.

WYCHOWANIE DO MIŁOŚCI I ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA SWOJĄ SEKSUALNOŚĆ

- wzbudzenie motywacji do pracy nad własnym rozwojem w sferze budowania dojrzałych więzi,
- ukazanie postaw i działań, które zwiększą szanse przeżycia prawdziwej, wiernej i trwałej miłości,
- podważenie obecnych w pop-kulturze silnie szkodliwych mitów na temat miłości i seksualności,
- przeciwdziałanie skutkom seksualizacji dziewcząt, w tym zjawisku „samouprzedmiotowienia” (patrz: APA, 2007¹).

PROFILAKTYKA CIĄŻ NASTOLATEK I PROFILAKTYKA HIV/AIDS

- zmotywowanie młodzieży do utrzymania postawy wstrzemięźliwości seksualnej lub powrotu do tej postawy w przypadku osób po inicjacji,
- poszerzenie wiedzy młodzieży na temat zakażeń przenoszonych drogą płciową i skutecznych metod zapobiegania im.

CELE I EFEKTY OGÓLNOPROFILAKTYCZNE

- ukazanie znaczenia asertywności i trening zachowań asertywnych,
- wzmacnianie czynników chroniących w profilaktyce, takich jak więź z rodzicami, nauczycielami,
- identyfikacja z własnym systemem wartości – religijnym lub świeckim.



1 Zurbriggen, E.L. i inni (2007). Report of the APA Task Force on the Sexualization of Girls. Washington, D.C.: Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne, marzec 2007.

ODBIORCY PROGRAMU

Zgodnie z systemem rekomendacji, program skierowany jest do:

- uczniów starszych klas szkół podstawowych, a także młodszych klas szkół ponadpodstawowych, **młodzież w wieku 14 – 16 lat.**
- **Rad pedagogicznych** – nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy, psychologzy szkolni.
- **Rodziców uczniów** biorących udział w programie.

UNIKALNE CECHY PROGRAMU

Program *Archipelag Skarbów*[®] wykorzystuje w pracy z młodzieżą aktualne wyniki badań naukowych prowadzonych regularnie od 2002 roku przez dr Szymona Grzelaka, a następnie od 2012 roku przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej na dużych próbach młodzieży. Wzmacnia to przekaz treści i wpływa na kształtowanie przekonań normatywnych, co jest uważane za jedną z najskuteczniejszych strategii w profilaktyce młodzieżowej².

Wszystkie elementy programu związane z przekazywaniem wiedzy są przygotowane w postaci dynamicznej i udźwiękowionej prezentacji multimedialnej. W sposób bardzo znaczący wzmacnia to przekaz i uatrakcyjnia odbiór.

Program odwołuje się do przykładu znanych osób ze świata sportu, muzyki, mediów, które udzieliły swoich wypowiedzi specjalnie dla programu *Archipelag Skarbów*[®] i mogą być dla młodzieży wzorem pozytywnych postaw życiowych.

W programie *Archipelag Skarbów*[®] ważną rolę odgrywają również zadania podejmowane przez uczestników. Jest to jedna z najskuteczniejszych strategii profilaktycznych, polegających na motywowaniu do osobistego zaangażowania i minidecyzji o charakterze prozdrowotnym.

W odpowiedzi na zapotrzebowanie szkół w ramach projektu finansowanego przez Fundusz Inicjatyw Obywatelskich opracowano **dodatkowe elementy umożliwiające kontynuację pracy profilaktycznej przez wychowawców w szkole po realizacji programu.**

² Hansen 1992

TRENERZY

Program prowadzony jest przez zespół certyfikowanych trenerów, posiadających uprawnienia wydane przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej.

W zajęciach mogą również uczestniczyć trenerzy w trakcie procesu szkoleniowego oraz wolontariusze – młodzież i dorośli, zaproszeni przez prowadzących w celu podzielenia się z osobistym doświadczeniem prezentującym świadomy wybór zdrowego stylu życia.

Trenerzy programu *Archipelag Skarbów*[®] ukończyli 220-250 godzinne szkolenie specjalistyczne obejmujące wiedzę teoretyczną oraz intensywną praktykę pod nadzorem superwizora i zakończone egzaminem teoretycznym i praktycznym. Proces szkoleniowy trenerów jest realizowany w systemie ciągłym polegającym na doskonaleniu warsztatu i wdrażaniu modyfikacji, a także zmian opracowanych przez Instytut.

STRUKTURA PROGRAMU

BLOK ZAJĘĆ DLA MŁODZIEŻY

W programie może uczestniczyć jednorazowo grupa do 200 osób. Najczęściej program jest realizowany w grupach **od 70 do 150 osób**. Możliwe są również realizacje mniejsze, dostosowane do specyfiki danej placówki szkolnej.

Zajęcia obejmują razem 8 do 9 godzin lekcyjnych w układzie dwóch dni warsztatów, z których każdy trwa około 3,5 godziny zegarowej (4 godziny lekcyjne lub nieco dłużej). W trakcie każdego dnia warsztatów przewidziane są dwie przerwy. Warsztaty z reguły są realizowane dzień pod dniem.

BLOK ZAJĘĆ DLA DOROSŁYCH

Szkolenie dla nauczycieli – trwa standardowo około 1 godziny zegarowej, z możliwością rozbudowania do 1,5 godziny i jest realizowane pierwszego dnia pracy z młodzieżą w godzinach zwyczajowo przyjętych przez szkołę na szkolenia dla rady pedagogicznej,

W zamyśle autorów program *Archipelag Skarbów*[®] ma wspierać cele wychowawcze rodziców, a zarazem dopomagać szkole w realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych.

Spotkanie dla rodziców – trwa standardowo około 1 godziny zegarowej, z możliwością rozbudowania do 1,5 godziny i jest realizowane pierwszego dnia pracy z młodzieżą w godzinach zwyczajowo przyjętych przez szkołę na spotkania dla rodziców.



MŁODZIEŻ – DZIEŃ I

WPROWADZENIE

Pierwszy dzień zajęć składa się z trzech godzinnych bloków nazwanych umownie „wypami”.

Treściom programu towarzyszy poetyka wyprawy i podróży budując narrację skierowaną na zdobycie w życiu największego „skarbu”. Pod tym pojęciem kryją się kluczowe aspiracje i marzenia młodzieży.

TEMATY

Główne tematy programu, wokół których prowadzona jest narracja, związane są z pojęciem szczęścia, miłości oraz seksualności człowieka.

Podjęcie takich tematów wynika bezpośrednio z etapu rozwojowego uczestników jakim jest okres adolescencji. W tym okresie stopniowo wzrasta potrzeba odpowiedzi na pytanie o przyszłość, realizację marzeń, pasji, kształtowanie się własnej tożsamości oraz doświadczenie szczęścia.

Temat miłości poruszany jest w kontekście więzi rodzinnych, przyjaźni oraz pierwszych głębokich relacji rówieśniczych. Jest również istotny z punktu widzenia przyszłości nastolatka oraz budowanych dorosłych relacji i więzi.

Nastolatek wchodząc w okres dojrzewania w naturalny sposób doświadcza coraz bardziej swojej seksualności. Ta sfera życia będzie z biegiem czasu coraz mocniej zaznaczać się w jego życiu.

W perspektywie przyszłości i trwałego, dorosłego związku z drugą osobą, wyrażanie miłości w sferze intymnej – seksualnej będzie stawać się ważnym aspektem tej relacji.

Tematy dotyczące tego obszaru poruszane w trakcie realizacji programu są spójne z podstawą programową przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie.

DEFINICJE

Zgodnie z najnowszymi wynikami badań CBOS³ prowadzonymi na zlecenie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, młodzież pytana o swoje wybory życiowe następujące ważne dla siebie wartości: na pierwszym miejscu miłość, a wśród kolejnych ważnych chęć posiadania ciekawej pracy zgodnej z zainteresowaniami, bezpieczeństwo materialne oraz chęć założenia rodziny oraz posiadanie dzieci.

Traktując te wskazania jako punkt wyjścia prowadzący program budują wraz uczestnikami podstawowe definicje oraz symbole szczęścia i miłości, aby na tych pojęciach oprzeć całą dalszą pracę.

Kluczowe cechy szczęścia wymieniane najczęściej przez młodzież odwołują się do więzi z drugim człowiekiem, przyjaźni, miłości oraz realizacji marzeń i pasji życiowych.

W rozmowie o miłości młodzież często podkreśla rolę wzajemności, zaufania, poczucia bezpieczeństwa, wierności, trwałości związku, szacunku, rolę uczuć i potrzebę czułości.

Odwołanie się do największych marzeń i aspiracji nastolatków sprzyja uzyskaniu silnego efektu profilaktycznego.

Młodzież w celu realizacji swoich marzeń jest gotowa podjąć wyzwanie dotyczące wyborów oraz decyzji życiowych, które chronią ich w szerokim spektrum zagrożeń.

SYMBOLE

Program wykorzystuje symbole i metafory, które w formie narracji i obrazu przez cały czas towarzyszą pracy z młodzieżą. Ułatwiają one młodym ludziom przyjęcie treści profilaktycznych, a po zakończeniu programu umożliwiają posługiwanie się nimi w rozmowach na tematy związane z miłością, seksualnością, zdrowym rozwojem i jego zagrożeniami.

SKRZYNIA SKARBÓW

Pierwszym symbolem jest rekwizyt wyeksponowany na widocznym miejscu, który towarzyszy młodzieży przez cały czas trwania zajęć. Oznacza największy „skarb”, czyli najważniejsze cele, które młodzież chciałaby zrealizować w swoim życiu – miłość, szczęście, realizację pasji. Głównemu rekwizytowi

³ CBOS 2021

towarzyszą mniejsze – mała szkatułka i kuferek symbolizujące pozostałe rodzaje szczęścia zróżnicowane pod względem ich znaczenia i trwałości.

GWIAZDA

Kolejnym symbolem jest pojęcie „gwiazdy” jako obrazu każdego człowieka. Wyodrębnia on pięć kluczowych sfer – ramion gwiazdy: ciało, uczucia, sfera wartości (duch), rozum oraz więzi.

Przedstawiony w ten sposób obraz człowieka i relacji międzyludzkich z uwzględnieniem wymiaru fizycznego, emocjonalnego, intelektualnego, duchowego oraz społecznego, jest całościowy i komplementarny. Ujęcie wymiaru duchowego eksponuje znaczenie wspólnego mianownika wartości ogólnoludzkich takich, jak uczciwość, szacunek czy odpowiedzialność.

TYGRYS

Istotnym elementem pierwszego dnia pracy z młodzieżą jest metafora wewnętrznych sił mających znaczący wpływ na nastolatka w okresie dorastania. W programie, w kontekście jego treści poruszane są trzy z nich: zakochanie, złość oraz pobudzenie seksualne. Piękne, ważne i potrzebne, o dużej sile oddziaływania, wymagające jednocześnie umiejętności korzystania oraz odpowiedzialnego kierowania.

Do zobrazowania tych naturalnych impulsów, emocji i popędów, służy w programie metafora tygrysa. Dzięki temu obrazowi prowadzący mogą przedstawić uczestnikom zarówno pozytywne aspekty przeżywania tych wewnętrznych sił, jak i konsekwencje, jakie mogą się pojawić, jeśli człowiek bezrefleksyjnie poddaje się impulsom i nie próbuje świadomie kierować swoim postępowaniem.

Młodzież otrzymuje informacje o sposobach, które mogą pomagać w „oswajaniu” i kierowaniu wewnętrznymi siłami.



trening czyni
mistrza
oswajaj swoje
tygrysy



TREŚCI PROGRAMU – METODYKA I CELE

W programie omawiane są elementy wiedzy o miłości w kontekście zadań rozwojowych wieku dojrzewania w oparciu o klasyczną teorię rozwoju psychoseksualnego Erika Eriksona⁴.

Treści programu ułatwiają akceptację oraz zrozumienie ważnej roli ciała i uczuć w miłości. Fizyczne oraz emocjonalne aspekty miłości są przedstawiane jako piękne i potrzebne w budowaniu relacji.

Program zwraca szczególną uwagę młodzieży na znaczenie świadomych wyborów, decyzji oraz obszaru związanego ze światem wartości, jako kluczowych aspektów miłości dla zbudowania w przyszłości trwałego, szczęśliwego związku z drugą osobą. Wyeksponowane jest znaczenie wzajemnego szacunku, odpowiedzialności, uczciwości oraz wzajemnej troski i pomocy.

Takie podejście pomaga młodzieży ugruntować swoje własne wartości na płaszczyźnie przekonań normatywnych. Jest to czynnik chroniący młodzież przed seksualizacją, uprzedmiotowieniem oraz agresją, z którymi mogą się zetknąć w środowisku społecznym oraz w niektórych aspektach popkultury i przekazu medialnego.

SZACUNEK

Program wzmacnia rolę wzajemnego szacunku i wartości całościowego spojrzenia na drugą osobę wskazując na prawo młodego człowieka do szacunku oraz obrony własnych granic. Jest to ważny aspekt relacji rówieśniczych zarówno z perspektywy chłopaków, jak i dziewcząt.

W programie, ze względu na kontekst kulturowy oraz społeczny, szczególną wagę przywiązuje się do podkreślenia prawa do szacunku wobec dziewcząt i kobiet. Jedną z wielu konsekwencji seksualizacji jest zjawisko samouprzedmiotowienia dziewcząt, które polega na tym, że uczą się one traktowania siebie jako obiektów poddawanych ocenie opartej na wyglądzie zewnętrznym, z jednoczesnym pominięciem pozostałych aspektów osoby. Elementy mające przeciwdziałać temu zjawisku zawarte są w różnych częściach programu.

Jest to profilaktyczna odpowiedź programu na wymienione już zjawisko seksualizacji. Zostało ono szeroko opisane przez Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne⁵, a w Polsce badane między innymi przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej.

Wyniki badań opisane w *Vademecum skutecznej profilaktyki problemów młodzieży*⁶ pokazują, że seksualizacja jest wspólnym czynnikiem ryzyka dla wielu problemów młodzieży. Wysoki poziom seksualizacji młodzieży koreluje m.in. z podejmowaniem wczesnych kontaktów seksualnych, upijaniem się, zażywaniem narkotyków, a ponadto u dziewcząt z występowaniem myśli samobójczych, a u chłopców z korzystaniem z pornografii⁷.

Model profilaktyki zintegrowanej zakłada, że treści programu profilaktycznego powinny dawać młodym ludziom wsparcie na aktualnym etapie ich rozwoju. Do zadań rozwojowych okresu dojrzewania według klasyfikacji Eriksona⁸ należą:

⁴ Erikson, 2000

⁵ APA 2007; STS, 2013

⁶ ORE, 2015

⁷ tamże

⁸ Erikson, 2000

- akceptacja własnego dojrzewającego ciała i swojej płci,
- świadome i refleksyjne przyjęcie modelu roli płciowej i opartego na szacunku modelu stosunku do płci przeciwnej,
- nauka kierowania swoją seksualnością i odpowiedzialności za nią,
- przejście od zależności w poglądach i decyzjach od grupy rówieśniczej do samodzielnej i niezależnej oceny wartości, wyborów i zachowań.

PASJE

Program odwołuje się do pasji i zainteresowań młodzieży. Daje to możliwość pozytywnego wzmocnienia ich zaangażowania, a zarazem pozwala na zrozumienie przez młodzież roli wysiłku i wytrwałości w osiąganiu celów życiowych oraz zrozumienie, że to również przekłada się na budowanie relacji z ludźmi w obszarze przyjaźni i miłości.

RODZAJE – ETAPY MIŁOŚCI

Ważnym elementem programu jest przybliżenie młodzieży wiedzy o tym, że miłość może się w różny sposób wyrażać na poszczególnych etapach budowania relacji. Są one omawiane w pozytywnym znaczeniu każdego z tych etapów z jednoczesnym wskazaniem ich roli w budowaniu związku.

DYNAMIKA SIŁ WEWNĘTRZNYCH CZŁOWIEKA

Na koniec pierwszego dnia młodzież jest zachęcana do obserwacji siebie pod kątem sytuacji, w których zaznacza się obecność omawianych wewnętrznych sił – „tygrysów” oraz do sprawdzenia przydatności poznanych wskazówek dotyczących nauki kierowania tymi siłami oraz odpowiedzialnego z nich korzystania w codziennym życiu na różnych jego etapach.

Program wykorzystuje opisaną przez Hansena skuteczną strategię profilaktyczną, jaką jest motywowanie młodzieży do podjęcia prozdrowotnych minidecyzji (Hansen, 1992).

MŁODZIEŻ – DZIEŃ II

WPROWADZENIE

Drugiego dnia zajęcia również składają się z trzech godzinnych bloków nazwanych „wyspami”.

Treściom programu towarzyszy kontynuacja poetyki wyprawy i podróży skierowanej na zdobycie w życiu największego „skarbu” – realizacji kluczowych aspiracji i marzeń młodzieży.

SYMBOLE

Symbole „gwiazdy” oraz „tygrysa” towarzyszą narracji programu w drugim dniu pogłębiając tematy poruszone w pierwszym mityngu.

TREŚCI PROGRAMU – METODYKA I CELE

Na początku prowadzący podsumowują główne tematy oraz symbole wprowadzone pierwszego dnia.

Następnie wśród młodzieży przeprowadzana jest ankieta badająca wykorzystanie przez uczniów wskazówek dotyczących „oswajania tygrysów”, kierowania wewnętrznymi siłami omawianymi pierwszego dnia zajęć. Wyniki ankiety są prezentowane pod koniec zajęć.

Celem tego elementu jest aktywizacja oraz pokazanie młodzieży ich pozytywnego potencjału wyrażającego się podejmowanymi przez nich decyzjami.

Drugi dzień zajęć służy pogłębieniu treści związanych z budowaniem relacji przyjaźni i miłości oraz ze sferą seksualną.

Omawiana jest pozytywna rola relacji rówieśniczych opartych na przyjaźni, umożliwiająca poznawanie drugiej osoby w różnych aspektach, która sprzyja równomiernemu budowaniu związków.

Narracja programu jest tak zbudowana, żeby pokazać młodzieży możliwość rozwiązań, które mocno wspierają realizację największych marzeń dotyczących szczęścia i miłości w życiu, zdobycia „wielkiego skarbu”, a zarazem pozwala popatrzeć bez oceniania i osądzania na tych, którzy z różnych, często bardzo złożonych przyczyn nie zrealizowali tych dążeń. Jest to szczególnie ważne dla uczestników programu, którzy boleśnie doświadczyli rozpadu związku swoich rodziców.

SEKSUALNOŚĆ

Tak jak pozostałe relacje międzyludzkie współzycie seksualne przedstawione jest jako wyraz więzi w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej oraz dotyczącej świata wartości, czyli duchowej. w odniesieniu do całościowego obrazu człowieka wyrażonego symbolem „gwiazdy”.

Ma to istotne znaczenie w kontekście przekazu medialnego oraz popkulturowego, który często podkreśla znaczenie sfery fizycznej i emocjonalnej współzycia seksualnego z pominięciem lub marginalizacją pozostałych.

Program *Archipelag Skarbów*[®] ukazuje piękno seksualności i więzi intymnej oraz jej związku z wieloma istotnymi aspektami życia. Takie podejście umożliwia uświadomienie młodzieży roli odpowiedzialności w podejściu do seksualności, a zarazem pokazuje szansę, jaką taka strategia daje w budowaniu i wzmacnianiu miłości w trwałej, dorosłej relacji z drugim człowiekiem.

Ze względu na różne wyobrażenia oraz doświadczenia młodzieży dotyczące obszaru seksualności, w treściach programu poruszane są tematy związane z wczesną inicjacją seksualną.

Narzędziem, wspomagającym realizację tego zadania są wywiady z młodymi ludźmi, którzy mają takie doświadczenia, przytaczane przez prowadzących.

Na tle tych wypowiedzi omawiane są możliwe konsekwencje wczesnych kontaktów seksualnych podejmowanych w bardzo młodym wieku w oderwaniu od trwałego związku opartego na miłości, wierności i odpowiedzialności.

Program wskazuje na złożoność sytuacji, w której między dwojgiem młodych ludzi pojawia się największa możliwa bliskość fizyczna i związane z nią bardzo silne przeżycia emocjonalne, a proces wzajemnego poznawania się w innych sferach pozostaje wciąż na etapie początkowym. Młodzież może poznać najczęstsze bezpośrednie konsekwencje emocjonalne wczesnych kontaktów seksualnych, które mogą wpływać na budowanie przyszłych związków oraz na możliwe konsekwencje zdrowotne.

Uczestnicy programu są zachęceni do odpowiedzialnego podejścia do seksualności wyrażającego się myślą, że bliskość intymna jest zarezerwowana dla trwałej relacji opartej na wyłączości, wierności i szacunku realizowanej w dorosłym życiu. W sensie formalnym dla związku małżeńskiego lub w sensie naturalnym – związku dwojga osób opartego na wzajemnej, świadomej decyzji wspólnej drogi życia.

Program podkreśla, że odmienne podejście do budowania związków nie wyklucza zbudowania szczęśliwej i trwałej relacji z drugim człowiekiem, jednak praktyka pokazuje, że statystycznie takie sytuacje nie są częste.

Treści programu są tak zbudowane, żeby szczególną troską otoczyć osoby, które mają negatywne doświadczenie w obszarze bliskości intymnej oraz takie, które doświadczyły krzywdy spowodowanej przymusem i przekroczeniem granic w tej sferze. Tematy te są podejmowane w sposób spełniający zasady bezpieczeństwa psychologicznego. Sprzyja temu duża, licząca kilka klas grupa młodzieży pozwalająca zachować anonimowość i bezpieczeństwo.

Program podejmuje próbę ukazania piękna i potencjału seksualności każdego człowieka bez względu na wcześniejsze doświadczenia, pomocy w uwolnieniu od poczucia winy oraz zachętę do szukania pomocy przez osoby, które doświadczyły krzywdy.

Celem tego elementu jest wzmocnienie poczucia wartości oraz wiary we własne siły oraz zachęta do budowania związków opartych o równomierny rozwój.

PŁODNOŚĆ, METODY NATURALNE, ANTYKONCEPCJA

W nawiązaniu do tematu seksualności, z którym ściśle związany jest temat płodności, program podkreśla znaczenie odpowiedzialności związanej z podjęciem współżycia. Wzięcie pod uwagę możliwości przyścia na świat dziecka jest pozytywnym aspektem seksualności człowieka. Zarazem znaczenie wyboru właściwego partnera i czasu podjęcia decyzji o współżyciu seksualnym nabiera dodatkowej wagi.

W programie silnie akcentowane jest uwrażliwienie młodzieży na sytuacje, kiedy dziecko w sposób nieplanowany pojawia się w związku nastolatków. Ze względu na wysiłek jaki młodzi rodzice muszą włożyć, żeby pogodzić podwójną rolę osoby uczącej się z obowiązkami rodzica, potrzebują bardzo dużo pozytywnego wsparcia nie tylko od dorosłych, ale również od rówieśników.

Młodzieży przedstawiana jest również podstawowa wiedza o naturalnych metodach rozpoznawania płodności oraz o antykoncepcji.

Omawiane są najważniejsze aspekty metod naturalnych oraz najważniejsze sposoby działania najczęściej stosowanych metod antykoncepcyjnych ze szczególnym uwzględnieniem środków hormonalnych.

Ze względu na podwójne działanie antykoncepcyjne i przeciwważniżeńiowe tych środków oraz ewentualne skutki uboczne związane z ich stosowaniem.

Uczestnicy programu na podstawie wyników badań naukowych mogą przyjrzeć się skuteczności antykoncepcji, które weryfikują popularny wśród młodzieży pogląd, że są metody, które dają stuprocentową pewność, że po współżyciu nie dojdzie do poczęcia dziecka.

Wyniki pochodzą z aktualnych badań naukowych publikowanych w kluczowym źródle dla amerykańskiego środowiska medycznego *Contraceptive Technology*⁹.

ZAGROŻENIA – CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ

Temat seksualności i związanego z nim współżycia wymaga również omówienia zagrożeń wynikających z ryzykiem zakażeń chorobami przenoszonymi drogą płciową. W trakcie zajęć przedstawiane są najważniejsze rodzaje zakażeń przenoszonych drogą płciową (w tym zakażenie wirusem HIV) wraz z informacją o tym, które z nich mogą nie dawać widocznych objawów oraz którymi można się zakazić także przez kontakty seksualne bez pełnego współżycia.

Podawane są współczynniki skuteczności prezerwatywy w ochronie przed poszczególnymi zakażeniami¹⁰. Przedstawienie tych danych ma na celu uświadomienie młodzieży, że prezerwatywa daje znaczącą, ale nie całkowitą ochronę przed zakażeniami przenoszonymi drogą płciową. Znaczenie takiej wiedzy podkreśla teoria homeostazy ryzyka. W myśl tej teorii i potwierdzających ją badań empirycznych, fałszywe poczucie stuprocentowego bezpieczeństwa może powodować wzrost ryzykowności zachowań.

Blok tematyczny dotyczący seksualności domykany jest przez podsumowanie, które pozwala młodzieży zobaczyć jeszcze raz pozytywne i piękne aspekty ludzkiej seksualności oraz związaną z nią potrzebę odpowiedzialności. Program podkreśla znaczenie czekania ze współżyciem seksualnym na wybór właściwej osoby i czasu podjęcia decyzji o współżyciu wraz z wiernością w stałym związku.

AUTORYTET

Obszerny blok tematyczny zajęć jest poświęcony autorytetom w życiu nastolatka. Omówione są różne grupy osób mających wpływ na młodego człowieka. Program akcentuje rolę dorosłych z najbliższego otoczenia, a szczególnie rodziców i nauczycieli¹¹. Wskazuje na rolę wyboru osób, od których młodzi ludzie czerpią przykład dotyczący kluczowych postaw życiowych. Podkreślana jest również rola wsparcia jaki młodzież może sobie dawać nawzajem w relacjach rówieśniczych. Jedną z metod wykorzystywanych w zajęciach w celu zobrazowania tego tematu jest ćwiczenie „ciuciubabka”.

TRZEŹWOŚĆ

W odrębnym elemencie omawiana jest rola trzeźwości w oswojaniu „wewnętrznych tygrysów”. Korzystanie z różnego rodzaju substancji psychoaktywnych w okresie dorastania (alkohol, narkotyki, dopalacze), powoduje zahamowanie rozwoju umiejętności kierowania emocjami oraz nabywania

⁹ Trussel i in., 2017

¹⁰ S. Weller K. Davis, 2004; A. McKay, 2007

¹¹ Szerzej o roli rodziców i nauczycieli w życiu nastolatka można przeczytać w artykule, który dostępny jest w ramach materiałów szkoleniowych rady pedagogicznej. S. Grzelak, 2014

umiejętności społecznych. W sposób bardzo wyraźny przedstawiona jest wiedza na temat niekorzystnego wpływu środków psychoaktywnych na zawieranie znajomości i budowanie relacji.

Do młodzieży kierowana jest wyraźna zachęta do całkowitej abstynencji od narkotyków i dopalaczy oraz do całkowitego unikania alkoholu w okresie dojrzewania. Takie podejście do sprawy używek umożliwia naukę radzenia sobie ze stresem, kontaktami międzyludzkimi oraz naukę wielu innych umiejętności, których rozwój zatrzymuje się u osób korzystających z substancji psychoaktywnych.

Tematy związane z unikaniem przez młodzież korzystania ze środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze) są poruszone w odniesieniu do głębokich motywacji i marzeń młodych ludzi.

W świetle badań nad skutecznymi programami w profilaktyce problemów młodzieży oraz teorii, na których opiera się model profilaktyki zintegrowanej, takie podejście daje największe szanse na prozdrowotną zmianę postaw i zachowań młodzieży w wielu obszarach profilaktyki.

ASERTYWNOŚĆ

Dopełnieniem poruszanych tematów i ważnym elementem programu jest wzmocnienie w młodzieży uczestniczącej w programie umiejętności określania własnych priorytetów bez względu na presję rówieśniczą. W ramach ćwiczenia angażującego uczestników pokazywana jest rola asertywnego radzenia sobie z takimi sytuacjami.



ELEMENTY DODATKOWE

Jedną z form aktywizacji młodzieży na rzecz zdrowego stylu życia jest *Festiwal Twórczości*, który odbywa się na koniec drugiego dnia pracy z grupą. Jest to element programu, w którym młodzież sama formułuje przekaz profilaktyczny do swoich rówieśników.

Jeśli dynamika pracy grupy na to pozwala, uczestnicy są zapraszani do wspólnej aktywności muzycznej – próby zaśpiewania w formie karaoke szanty „*Ballada Starego Bosmana*” zawierającej wybrane treści programu przedstawione w humorystyczny sposób.

Prezentacja przez młodych ludzi twórczych prac promujących zdrowy styl życia wobec dużej grupy rówieśników oraz wspólna aktywność dają możliwość grupie zadeklarować swoją postawę wobec wartości, z którymi spotkali się w programie *Archipelag Skarbów*[®].

Na zakończenie warsztatów młodzież zachęcana jest do kontaktu ze specjalistami Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej: psychologami i psychoterapeutami, którzy mogą odpowiedzieć na ich pytania za pomocą poczty e-mail (jeśli uczestnicy potrzebują takiego wsparcia).

Razem z zaproszeniem do kontaktu młodzież otrzymuje drobny upominek w postaci „przesyłki z *Archipelagu Skarbów*” zawierającej wybrane informacje dotyczące zasad budowania dobrych relacji przyjaźni i miłości oraz informacje kontaktowe z adresem e-mail oraz Facebook.

SZKOLENIE RADY PEDAGOGICZNEJ

Szkolenie zawodowe nauczycieli jest integralnym elementem programu *Archipelag Skarbów®* i obejmuje metodologię pracy dydaktycznej oraz wzmacnianie kompetencji wychowawczych w następujących obszarach:

- wdrażanie metodologii pracy warsztatowej z dużą grupą w edukacji młodzieży,
- podwyższanie kwalifikacji nauczycieli w obrębie umiejętności wychowawczych oraz metodologii działań profilaktycznych w pracy szkolnej.



W trakcie szkolenia prezentowane są strategie wychowawcze w ujęciu profilaktyki zintegrowanej, wyniki badań nad młodzieżą wraz ze wskazówkami dotyczącymi szkolnej pracy profilaktycznej oraz wychowawczej. Ponadto nauczyciele oraz wychowawcy uczestniczący w zajęciach mogą w wybranych obszarach pogłębić wiedzę z zakresu czynników ryzyka oraz kluczowych czynników chroniących. Szkolenie dla rady pedagogicznej składa się z dwóch elementów:

CZĘŚCI PIERWSZA

Obejmuje wybranych przez szkołę nauczycieli oddelegowanych do udziału w warsztatach dla młodzieży. Najlepiej, jeśli mogą to być wychowawcy klas biorących udział w zajęciach. Szkolenie w tej części polega na obserwacji i towarzyszeniu młodzieży w całym programie i trwa 7 godzin zegarowych.

CZĘŚĆ DRUGA

Skierowana do całej Rady Pedagogicznej. Ta część szkolenia trwa od 1 do 1,5 godziny zegarowej i ma charakter wykładu urozmaiconego prezentacją multimedialną oraz dialogiem z uczestnikami wraz z pracą warsztatową.

Część druga szkolenia obejmująca całą Radę Pedagogiczną danej szkoły jest działaniem jednorazowym. Istnieje jednak możliwość kontynuowania szkolenia w kolejnych edycjach programu, jeśli szkoła zgłasza taką potrzebę (do wyboru jest kilka różnych tematów szkoleń). W pozostałych przypadkach nie jest elementem obligatoryjnym.

W przypadku wieloletniej współpracy z samorządem i cyklicznej realizacji programu w wielu szkołach, możemy zaproponować szkolenie zbiorcze dla chętnych przedstawicieli rad pedagogicznych z całej gminy w oparciu o wcześniejsze zapisy. Temat takiego dedykowanego szkolenia może zostać uzgodniony ze szkołami i samorządem w oparciu o konkretnie zgłoszone potrzeby odbiorców. Podobną formułę można zastosować w odniesieniu do szkolenia dla rodziców.

SZKOLENIE DLA RODZICÓW

W trakcie spotkania prezentowany jest zakres treści i celów programu *Archipelag Skarbów®*. Omawiane są wyniki badań nad młodzieżą. Komentarz prowadzących zawiera wiele wskazówek co do sposobów włączania skutecznego przekazu profilaktycznego do codziennej pracy wychowawczej w rodzinie.

Szczególny akcent położony jest na umiejętności dobrej komunikacji, które są niezbędne w wychowaniu nastolatka. W trakcie spotkania podawane są wskazówki jak rozmawiać z dorastającymi dziećmi o ich osobistych sprawach, w tym zagadnieniach miłości i seksualności.



Spotkanie z rodzicami ma formę wykładu urozmaiconego prezentacją multimedialną oraz dialogiem z uczestnikami. Uczestnicy otrzymują ulotki profilaktyczne dla rodziców pt. „Przewodnik po dżungli kontaktów z nastolatkiem”, które zawierają skrót wskazówek dotyczących wychowania omawianych w trakcie spotkania.



INFORMACJE ORGANIZACYJNE

Program *Archipelag Skarbów*[®] jest rozbudowanym warsztatem, którego realizacja wymaga dobrego przygotowania zarówno po stronie prowadzących, jak i organizatorów.

Przedstawione informacje mogą być pomocne na etapie planowania realizacji programu i wynikają z dobrych praktyk wypracowanych przez szkoły oraz trenerów.

ORGANIZACJA PRACY

Praca z młodzieżą zwykle rozpoczyna się od drugiej godziny lekcyjnej lub godziny 9.00. W takiej sytuacji warsztaty dla młodzieży kończą się każdego dnia około godziny 12.30.

Młodzież zapraszana jest na miejsce zajęć, które jest odpowiednio przygotowane przez placówkę m.in. pod kątem zaciemnienia sali, odpowiedniej jej wielkości czy siedzisk dla uczestników.

Ze względu na to, że bloki warsztatowe trwają w przybliżeniu godzinę zegarową i przerwy w zajęciach z reguły nie pokrywają się z przerwami szkolnymi:

- warto wziąć pod uwagę organizację tych przerw tak, aby nie kolidowały z pracą pozostałych klas nie uczestniczących w programie,
- jeżeli w pobliżu miejsca pracy z młodzieżą znajduje się dzwonek szkolny, to warto skorzystać z możliwości jego wyciszenia,

- warto tak zaplanować zajęcia, aby młodzież nieuczestnicząca w programie nie wchodziła na salę w czasie przerw szkolnych i nie korzystała z miejsca, gdzie są realizowane zajęcia,
- warto zaplanować to, gdzie młodzież uczestnicząca w programie, wychodząca z zajęć na przerwę może przebywać, aby mogła skorzystać z toalety czy mieć dostęp do rzeczy osobistych, jak śniadanie czy napoje.

Niezbędne jest zapewnienie młodzieży opieki w czasie przerw ze strony kadry szkoły tak, aby pomóc uczestnikom w sprawnym powrocie na zajęcia po jej zakończeniu.

Jeżeli w szkole są wydawane obiady, warto przemyśleć, jak zabezpieczyć uczestnikom zajęć możliwość skorzystania z tego posiłku zachowując jednocześnie strukturę zajęć.

Trenerzy pracujący na procesie grupowym budują przestrzeń do ustalenia zasad i ram organizacyjnych warsztatów, ale ich realizacja w dużej mierze zależy od dobrej współpracy ze szkołą oraz kadrą obecną na zajęciach.

Realizację szkolenia dla nauczycieli oraz spotkania dla rodziców zwykle odbywa się na sali, na której prowadzone są zajęcia dla młodzieży.

Za bezpieczeństwo młodzieży w czasie zajęć oraz przerw, a także dyscyplinę pracy grupy, odpowiadają nauczyciele oddelegowani przez szkołę.

ORGANIZACJA MIEJSCA PRACY

Planując miejsce pracy z młodzieżą należy wziąć pod uwagę liczbę uczestniczącej w programie młodzieży oraz niezbędną przestrzeń do prowadzenia warsztatu, rekwizytów i scenografii oraz sprzętu audiowizualnego. Zwykle jest to przestrzeń min. 3-4 metrów od linii pierwszego rzędu miejsc siedzących do początku sali.

Ze względu na komfort pracy młodzieży ważne jest zapewnienie uczestnikom indywidualnych miejsc siedzących z oparciami, ustawionych rzędami w dwóch kolumnach: z przejściem przez środek i po bokach sali.

Za zabezpieczenie miejsca pracy i sprzętu udostępnionego do realizacji programu w ciągu dwóch dni jego trwania odpowiada organizator.



Ze względu na istotną rolę jaką w realizacji programu odgrywają środki audiowizualne, ważne jest przygotowanie i umożliwienie zaciemnienia miejsca pracy w stopniu pozwalającym na komfortową pracę bez względu na poziom nasłonecznienia w danym dniu.

Prowadzący zapewniają specjalistyczny sprzęt audiowizualny. W przypadku, gdy szkoła dysponuje własną infrastrukturą o porównywalnych lub wyższych parametrach istnieje możliwość wykorzystania istniejącego zaplecza. Sprzęt zewnętrzny pełni wówczas funkcję uzupełniającą.

Wstępnie przygotowane miejsce pracy jest udostępnienie prowadzącym minimum jedną godzinę przed rozpoczęciem warsztatów na cały czas trwania programu – od momentu przygotowania przed rozpoczęciem pierwszego dnia do zakończenia dnia drugiego.

Ze względu na ilość pracy, której wymaga przygotowanie realizacji zmiana organizacji sali nie jest możliwa.

Gdyby organizacja pracy w oparciu o powyższe instrukcje wymagała wzięcia pod uwagę okoliczności, które uniemożliwiają ich realizację w proponowanej formie, to konieczne jest wcześniejsze uzgodnienie ewentualnych zmian oraz innych rozwiązań z osobą odpowiedzialną po stronie prowadzących.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Zapewniamy najwyższe standardy ochrony małoletnich w zakresie weryfikacji współpracowników w odniesieniu do prawnych wymogów co do niekaralności i przeciwdziałania przestępczości na tle seksualnym.

DOSTĘPNOŚĆ

Realizacja Programu spełnia kryteria zapewniania dostępności dla poszczególnych obszarów wymagań określonych art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i odbywa się poprzez m.in.:

- wykorzystanie infrastruktury, mechanizmów oraz procedur w szkołach, gdzie odbywa się program, spełniających wszystkie wymagane przez prawo kryteria,
- w przypadku braku dostępności architektonicznej, przewidujemy alternatywne zapewnienie dostępności w formie wskazania osoby do pomocy w celu umożliwienia osobie wzięcia udziału w programie,
- wykorzystanie profesjonalnego, wysokiej jakości sprzętu audio-wizualnego do czystej oraz kierunkowej emisji dźwięku i obrazu,
- stosowanie komplementarnych środków przekazu jak mowa, obraz, dźwięk, napisy.

KOSZTY PROGRAMU

Realizacja programu *Archipelag Skarbów*® jest złożonym procesem wykraczającym poza bezpośrednią pracę trenerów z uczestnikami warsztatów. Wymaga wielu nakładów oraz szerokiego zaplecza merytorycznego oraz technicznego.

Aktualne koszty programu oraz możliwe rozwiązania i warianty współpracy opisane są w osobnym dokumencie.



ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY



Idziemy w dobrym kierunku...

YAQ PROJEKT – Pracownia Rozwoju Społecznego

ul. Czarny Las 17, 42-289 Woźniki

KRS: 0000576626 | NIP: 5751888744 | REGON: 362540658



www.programyprofilaktyczne.pl



tel. +48 570 788 103



e-mail: pracownia@programyprofilaktyczne.pl